

**Извештај за работа на
Центарот за правни совети
на Transparency International Macedonia**

-период од 01.05 2010 година до 01.05 2011 година -

Центарот за правни совети (ЦПС) кој работи во рамките на невладината Transparency International – Macedonia (TI-M) постои од 2003 година. Примарна главна цел на ЦПС е помагање на граѓаните во случаи поврзани со корупцијата. Од постоењето до денес во ЦПС помош имаат побарано 2560 граѓани. ЦПС е основна алатка за борба против корупцијата на Transparency International (TI) и Центри за Правни совети¹ постојат во националните разграноци на TI во 41 држава.

Практичниот и неформален но професионален и непристрасен приод на TI-M (ЦПС) се обележја според кои центарот е препознаен од граѓаните, и поради кои секојдневно добива доверба од нив. Преку него граѓаните стекнуваат повисок степен на увид за нивните права и обврски како и за нивната позиција во правната држава. Граѓаните имаат можност да ги повикаат на отчетност органите на државната администрација. Граѓаните преку TI-M (ЦПС) добиваат стручна правна поддршка во форма на информации, извештаи, мислења и совети.

Информациите од Центарот се интегрирани во заедничката дигитална база на податоци на националните разграноци на Transparency International. Дополнително податоците се обработуваат и во интерната база која служи за ефикасно обработување на Претставките од граѓаните и нивна статистичка обработка.

Динамиката на јавувања од страна на граѓани, и бројот на претставки поднесени до ЦПС јасно зборува за тоа како граѓаните гледаат на нашата работа. Месечниот распоред на јавувања и предмети точно посочува дека во моментите кога активностите за унапредување на владеењето на правото на членови на TI-M беа медиумски најекспонирани, граѓаните јасно дадоа доверба и недвосмислено побараа помош токму од ЦПС. Бројот на повици од граѓаните во периодот на овој извештај е 290. ЦПС во 103 случаи сметаше дека содржините истакнати во повиците се во рамките на нејзиниот мандат и побара дополнителни податоци.

---

¹ Advocacy and Legal Advice Center (ALAC)

Дополнително, битен показател за намерата на граѓаните да допринесат во борба против корупцијата, е нивната подготвеност да достават конкретни документи за содржината на нивните претставки

Недвосмислен впечаток за нивното доживување на тоа што го добиле од канцеларијата на ЦПС може да се стекне од нивните изјави, од кои приложуваме само неколку:

- *Во изминатиов период, многу ми значеше вашата поддршката, од твојата организација, од тебе. Борбата што ја водам е тешка, но многу е значајно кога се има соборци. (Владимир Алтипармак во врска со развојот на настани кои се однесуваат на суштината на неговиот предмет; предмет бр.447-10)*
- *Ја оставам судбината на мојот предмет во ваши раце. (Стојанка Билеска; предмет бр.485-10)*
- *Знам дека направивте се што можевте. Ви благодарам за тоа. ви ги давам овие дополнителни информации за да можете да им помогнете на други со ваше понатамошно учество во креирање на политики. (Милица Силјановска; предмет бр.495-11)*
- *Сакам да дадам исказ пред државен орган кои вие ќе го сметате за соодветен да ја обработи до крај оваа работа. Свесен сум за својата одговорност. Сакам вашата канцеларија да ја следи постапката за да бидам сигурен дека другите инволвирани ќе бидат земени на одговорност пред законот, исто така. (Љ.Е.; предмет бр.489-11)*

Заклучок од годишниот извештај:

И понатаму, граѓаните од средниот слој, со вишо и високо образование од урбани средни се по свесни за своите права, но исто така повеќе изложени на корупција. Нивното присуство во ЦПС покажува дека тие исто така се и помалку расположени да земат учество во коруптивни процеси. Иако лицата од машки пол се уште доминираат, се забележува благ пораст на претставки од лица од женски пол.

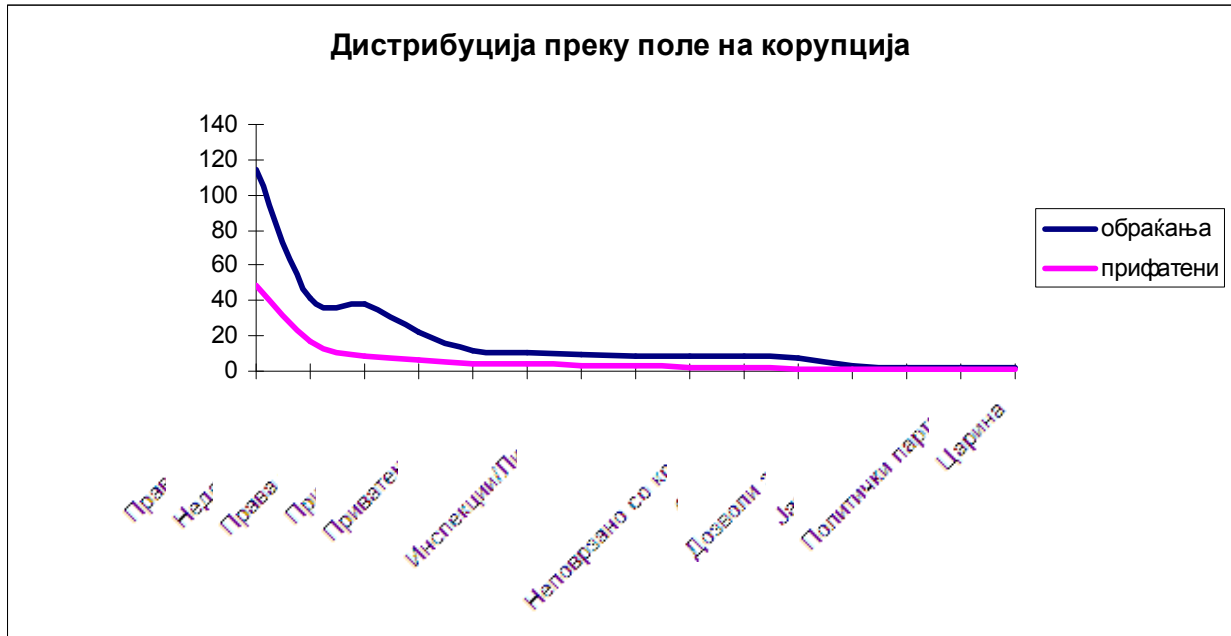
Од 290 граѓани, мнозинството се користеле со комуникација преку телефон (181) односно со директен пристап на лично доаѓање (70), откако за ЦПС разбрале преку статија или интервју во пишан медиум или настап на телевизија (158).

Најголем е бројот на Претставки се поврзани со правосудството, попрецизно судовите. Потоа следат претставки во врска со имот и приватизација. Се забележува благ пораст на претставки поврзани со даноците и даночните органи.

Поле на корупција	обраќања	
	Бројност	%
<i>Правосудство</i>	115	39.66
Недефинирано	41	14.14
Права од имоти	38	13.10
Приватизација	22	7.59
Приватен сектор	12	4.14
Здравство	11	3.79
Инспекции/Лиценци	10	3.45
Полиција	9	3.10
Даноци/финансии	8	2.76
Неповрзано со корупција	8	2.76
Образование	7	2.41
Дозволи за градба	3	1.03
Јавни набавки	2	0.69
Политички партии	2	0.69
Царина	2	0.69
вкупно	290	100%

Поле на корупција	прифатени	
	Бројност	%
<i>Правосудство</i>	49	47.57
Права од имоти	17	16.50
Приватизација	8	7.77
Приватен сектор	6	5.83
Инспекции/Лиценци	4	3.88
Даноци/финансии	4	3.88
Здравство	3	2.91
Недефинирано	3	2.91
Полиција	2	1.94
Неповрзано со корупција	2	1.94
Дозволи за градба	1	0.97
Образование	1	0.97
Царина	1	0.97
Политички партии	1	0.97
Јавни набавки	1	0.97
вкупно	103	100%

Во најголем број на случаи, граѓаните сметале дека се жртви поради прекршувања на правните правила во врска со права кои им припаѓаат во судски (115), имотно правни прашања (38) и даноци (8). Ова се најчестите полиња каде граѓаните сметале дека поради корупција се повредени нивните права.

Најзастапена област во која граѓаните се засегнати е Правосудството. Ова се однесува за сите возрастни групи, и според пол и според урбаната средина.

Пропорционална дистрибуција помеѓу обраќања прифатени претставки се забележува во графиконот погоре. Во прифатените обраќања односно случаи ТI-M ЦПС смета дека има околности кои упатуваат на корупција. Ова покажува дека свеста на граѓаните за нивните права е во корелација со реалните околности содржани во нивните обраќања.